

[Tommy Dinesen]

reglerne er medvirkende til, at folk i mange tilfælde lader være med at stemme, og det føler vi er forkert. Hvis man ser, hvorledes det er gået siden 1954, er det en nedadgående tendens, der har været fra arbejdstagere til at stemme, når der er overenskomster, hvorimod det fra arbejdsgivere har været modsat.

Vi mener, det er vigtigt, at demokratiet bliver afspejlet i fagbevægelsen på en sådan måde, at folk synes, det er rigtigt, at de stemmer til noget, der er så vigtigt som dette. Jeg ved også, at man i fagbevægelsen tit og ofte synes, det er forkert, at man har kædet disse ting sammen, således at forskellige grupper – det var det i hvert fald før i tiden – som normalt ikke havde noget med hinanden at gøre, alligevel skulle stemme om vidt forskellige overenskomster. Det gjorde i hvert fald, at der var mange, der var utilfredse med det. Men som sagt, for os er det afgørende, at demokratiet kommer til at virke på dette område i fagbevægelsen.

Samtlige ordførere var inde på, at hvis der fra arbejdsmarkedets parter bliver udtrykt ønske om, at der skal laves om her, vil man se på det. Jeg synes, det er det positive i debatten, at der ligesom kommer en melding herfra om, at det er den holdning, man har. Så ved arbejdsmarkedets parter det i hvert fald.

Jeg vil godt sige tak til hr. Poul Erik Dyrlund, der er enig i, at der skulle ske noget, og også var indstillet på, at det fagretlige system skulle op. Selv om det blev sagt, at der er to år, til næste gang der skal være afstemninger, så mener jeg, det er godt, man kommer i gang nu.

Selv om der ikke er flertal for forslaget – det har jeg i hvert fald kunnet finde ud af – vil vi nok komme med noget efter sommerferien. Så kan vi tage tingene op igen.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Jeg skal blot minde hr. Tommy Dinesen om, at jeg i min ordførertale lagde meget stor vægt på, at for os er det vigtigt, at det er arbejdsmarkedets parter, der kommer med et udspil, som vi så kan se på.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Kun en enkelt bemærkning af mere principiel karakter, og det var egentlig hr. Glønborg, der bragte mig på sporet. Hr. Glønborg sagde nemlig, at reglen om de 35 pct. jo ikke stod i

grundloven, og det er jeg selvfølgelig enig med hr. Glønborg i. Det er ikke derfra, reglen stammer.

Det bringer mig til lige at kommentere en bemærkning fra hr. Poul Erik Dyrlund, som i sit første indlæg betegnede 35 pct.-reglen som udemokratisk.

Jeg skal erkende, at man kan diskutere, om 35 pct. er det rigtige tal, men jeg vil tage afstand fra, at forskellige regler om kvalificeret flertal nødvendigvis må betegnes som udemokratiske. Det ville nemlig være lidt ubehageligt i vores forhold til grundloven, hvis vi havde det synspunkt. Som bekendt indeholder grundloven indtil flere bestemmelser om kvalificeret flertal.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 75:

Forslag til folketingsbeslutning om arbejdsmarkedspension til alle.

Af Lilli Gyldenkilde (SF) m.fl.
(Fremsat 30/4 91).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 6 og 7 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 76:

Forslag til folketingsbeslutning om fjernelse af køns- og invaliditetsrisikobetinget diskrimination i arbejdsmarkedspensionsordninger.

Af Lilli Gyldenkilde (SF) m.fl.
(Fremsat 30/4 91).

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 77:

Forslag til folketingsbeslutning om solidarisk og demokratisk ATP.

Af Lilli Gyldenkilde (SF) m.fl.
(Fremsat 30/4 91).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

De tre beslutningsforslag fra SF pålægger regeringen at fremsætte lovforslag om for det første en arbejdsmarkedspension til alle, for det andet at sikre, at køns- og invaliditetsrisikobetinget diskrimination i arbejdsmarkedspensionsordninger fjernes, og for det tredje at sikre en solidarisk og demokratisk ATP, som man kalder det.

For så vidt angår nr. B 75 om arbejdsmarkedspension til alle, er regeringen enig med forslagsstillerne i, at der skal gøres en indsats for, at flere lønmodtagere får forbedrede arbejdsmarkedspensioner. Regeringen er dog ikke enig i, at det skal ske ved lov, men finder derimod, at det skal ske ved overenskomstforhandlingerne.

Arbejdsmarkedspensionsbidraget er en del af lønnen, og allerede i Arbejdsmarkedspensionsudvalget var der enighed om, at fastlæggelsen af pensionsbidragene er en integreret del af selve lønfastsættelsen. Forhandlinger om løn- og pensionsbidrag bør derfor ske i én og samme proces. Hvis behovet for større pensionsopsparring ikke er alment accepteret blandt lønmodtagerne, er der en klar risiko for, at lønmodtagerne vil reagere med større lønkrav og reduktion af øvrig opsparring for at opretholde forbrugsniveauet. Sker det, vil udbredelsen af arbejdsmarkedspensioner forværre de økonomiske balanceproblemer.

De netop overståede overenskomstforhandlinger viser med al tydelighed, at parterne på arbejdsmarkedet er i stand til at aftale sig frem til nye arbejdsmarkedspensioner, og jeg synes derfor, at vi skal rose parterne for disse resultater.

Det er altså stadig regeringens opfattelse, at parterne selv skal forhandle sig frem til flere og eventuelt forbedrede aftaler ved de næste forhandlinger. Lad mig minde om, at et stort overenskomstområde denne gang meget bevidst valgte at prioritere andre elementer i overens-

komsten højere end arbejdsmarkedspension. På presseudtalelser forstod jeg imidlertid også, at det bestemt ikke var, fordi man havde opgivet tanken eller ønsket om arbejdsmarkedspension også på dette område. Det måtte blot vente en omgang.

Jeg er sikker på, at udbredelsen af arbejdsmarkedspensioner nu er inde i en god gænge. Jeg vil godt tilføje et: Skynd dig langsomt! Det er vigtigt, at der sker noget på dette område, og at der er fremdrift. Det er derimod ikke afgørende, om tingene er på plads i dag eller i morgen. Vi taler jo om forslag, der først når deres fulde virkning om 40-50 år.

I denne situation ville det være højst utidigt, hvis Folketinget, efter at vi først har overbevist parterne om, at dette er deres ansvar, tog ansvaret fra dem, så snart de var begyndt at gøre noget ved sagen.

For så vidt angår personer, der er ude af beskæftigelse, men er berettigede til sygedagpenge eller barseldagpenge, er det i dag sådan, at hvis arbejdsgiveren betaler løn under sygdom eller barselorlov, skal der også betales bidrag til ATP og en eventuel aftalt arbejdsmarkedspension.

Vedrørende personer, der ikke modtager løn, men derimod f.eks. bistandshjælp eller førtidspension, er det regeringens opfattelse, at staten ikke skal deltage i finansieringen af en pensionsordning ud over det sociale pensionssystem, herunder især folkepensionen.

Som det blev nævnt under førstebehandlingen af Socialdemokratiets beslutningsforslag nr. B 69 i sidste uge om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, er det endelig regeringens opfattelse, at staten ikke skal gå ind i finansieringen af bidraget til ATP for dem, der midlertidigt er ude af beskæftigelse af forskellige årsager. Jeg finder heller ikke, at staten skal gå ind i finansieringen af en arbejdsmarkedspension for denne gruppe. Derimod er jeg, som jeg også sagde i sidste uge, helt åben over for andre modeller, som sikrer, at det er parterne selv, der betaler sådanne pensionsbidrag.

For så vidt angår de selvstændige, er jeg enig i, at de også bør oprette en pensionsordning. Jeg tror da også, der efterhånden er mange, der allerede har oprettet en frivillig pensionsordning. De selvstændige har også mulighed for frivilligt at indbetale til ATP, hvis de som lønmodtagere har været medlemmer af ATP i mindst tre år.

[Arbejdsministeren]

Regeringen finder ikke, at der er behov for at oprette en ny, særlig pensionskasse ved siden af de mange forskellige muligheder, der i dag er for at tegne en pensionsforsikring.

Vedrørende nr. B 76 vil jeg gerne sige, at den såkaldte unisexordning betyder, at der betales samme ydelser til mænd og kvinder for de samme bidrag. For egenpension er dette typisk ensbetydende med, at der på grund af kvindernes længere gennemsnitlige levealder vil ske overførsler fra mænd til kvinder.

Det fremgår af bemærkningerne, at kvinder på grund af kvindernes gennemsnitlige levetid som regel får en lavere årlig ydelse for en given pensionskapital. Dette gælder dog kun, når man betragter løbende livsvarig alderspension isoleret. De fleste pensionsordninger består nemlig af en kombination af alders- og invalidepension samt ydelser til de efterladte i form af ægtefælle- og børnepension.

Mens de to førstnævnte ydelser er dyrere for kvinder end for mænd, er de to sidstnævnte ydelser dyrere for mænd end for kvinder. En ydelsessammensætning, der består af en alderspension og en invalidepension af samme størrelse, en ægtefællepension på 60 pct. heraf og en børnepension på 20 pct. af alderspensionen, medfører, at mænd og kvinder gennemsnitlig får samme pensionstilsgagn pr. indbetalt krone.

Selv om jeg ser med sympati på forsøget på en risikoudligning mellem grupper med forskellig døds- og invaliditetsrisiko, tvivler jeg på, at det er hensigtsmæssigt, da det fordrer ensartethed i ydelsessammensætningen i de forskellige pensionsordninger. Dette ville kunne blive betragtet som indblanding i arbejdsmarkedets parters frie forhandlingsret.

I praksis må det antages, at en risikoudligning vil nødvendiggøre en omfattende regulering og administration, herunder ensartet praksis med hensyn til tildeling af invalidepension, som kun de færreste pensionskasser formentlig er interesseret i.

Endelig nr. B 77 om det, man kalder solidarisk og demokratisk ATP. Her har jeg svært ved at se, hvorfor indbetalingerne til ATP på grundlag af en procentdel af lønnen er et bedre instrument til at udbygge ordningen, således at den i fremtiden udgør et bedre supplement til folkepensionen end den gældende ATP-lov. En omlægning ville indebære strukturelle problemer, der ville gøre det overordentlig vanskeligt

at integrere et sådant system i den nuværende ATP-ordning.

Forslaget ville også indebære en afskaffelse af den såkaldte satsdifferentiering fra 1987. Efter loven er det ATP-bestyrelsen, der fastsætter bidragets størrelse. Det er i god overensstemmelse med princippet om, at det er parternes ansvar at afgøre, i hvilken takt arbejdsmarkedspensionsordningerne kan udbygges, og jeg kan for så vidt henvise til, hvad jeg sagde for lidt siden om nr. B 75.

Det foreslås, at ATP, LD og Arbejdsmarkedets Pensionskasse, forudsat at en sådan oprettes, får fælles ledelse valgt af og blandt de regionale fondsledelser, og at $\frac{3}{4}$ af ATP-midlerne forvaltes af regionale fonde, hvis ledelse vælges ved direkte valg af og blandt lønmodtagerne i regionen.

Jeg mener ikke, at det er en god idé med en regionalisering på den måde. ATP og LD er landsdækkende ordninger uden regionalpolitiske elementer, og fondsmidlerne skal forvaltes sådan, at de bliver til størst mulig gavn for medlemmerne.

SF's forslag ville medføre unødvendige komplikationer uden nogen fordele, som jeg i hvert fald kan få øje på, så hvorfor ændre den gældende styreform, der siden ATP-ordningens oprindelse har fungeret uden væsentlige problemer? Jeg vil i hvert fald være betænkelig ved overhovedet at overveje dette spørgsmål yderligere, så længe jeg ikke fra parterne har modtaget tilkendegivelser i denne retning.

Regeringen kan derfor heller ikke godkende en fælles ledelse valgt af og blandt de regionale fondsledelser.

I denne forbindelse er det desuden en misforståelse at tale om dobbeltadministration. Sådan som ATP og LD fungerer i dag, og med de samarbejdsaftaler om den praktiske administration, der er mellem de to fonde, forekommer dobbeltadministration simpelt hen ikke.

Forslaget om, at det skal sikres, at ATP og LD i den nye såkaldte AM-fond gennem sin investeringspolitik skal arbejde for at styrke lønmodtagerdemokratiet på den enkelte arbejdsplads og for en økologisk bæredygtig udvikling, er efter min opfattelse ikke et lovgivningsanliggende. Fondsmidlerne skal som nævnt forvaltes sådan, at de bliver til størst mulig gavn for medlemmerne af de to pensionsordninger. Eventuelle økologiske investeringer, som jeg i

[Arbejdsministeren]

øvrigt ikke har spor imod, kan der kun blive tale om under den samme forudsætning: at det kan betale sig for medlemmerne.

Jeg skal på regeringens vegne i det hele afvise forslagene.

Formanden:

Efter en aftale, truffet mellem ordførerne indbyrdes, ændrer jeg lidt på ordførerrækken og giver ordet til fru Lone Dybkjær.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg vil gerne takke ordførerne, fordi jeg har fået lov til at komme forrest. Jeg har til gengæld forpligtet mig til at gøre det rimelig kort.

Jeg vil godt takke SF, fordi de ved deres eneriske indsats på ATP-området er med til at rejse en række af de spørgsmål, jeg finder det helt nødvendigt at vi får gennemdiskuteret, når vi alligevel skal tage den mere generelle diskussion om ATP, arbejdsministeren har lagt op til.

Jeg er ikke sikker på, at jeg er enig med SF i alle spørgsmål. Jeg er derimod meget enig i og vil gerne bruge forslagene til, at vi gennemdrøfter forholdet mellem mænd og kvinder i pensionsmæssig henseende, og hvorvidt vi skal opretholde alle de forskelle, der er.

Jeg tror ikke, tiden er inde til, at vi ændrer de faste beløb for indbetaling til ATP, men jeg vil da gerne indrømme, at indbetaling til almindelige pensionsordninger gennemgående sker med en procentsats. Jeg føler nok, at med alle de pensionsordninger, der i øvrigt oprettes på det private arbejdsmarked, vil det være forkert at gå ind i det her.

Jeg vil i øvrigt henvise til, hvad jeg sagde under de tidligere debatter, bl.a. om et SF-forslag. Jeg mener, vi nu må tage en generel diskussion om, hvorvidt ATP skal være en pensionsordning eller en socialordning, hvordan vi skal fordele midlerne, hvor stort forsikringselementet skal være, osv.

Egentlig kunne jeg godt opfordre arbejdsministeren til at holde et miniseminar om disse spørgsmål vedrørende ATP, meget gerne på baggrund af et skriftligt oplæg. Det er min erfaring, at skal vi overhovedet komme igennem de her spørgsmål om ATP, som teknisk er så indviklede, så er vi nødt til at have en eller anden form for mundtlig dialog.

Nogle af alle de spørgsmål, der er rejst bl.a. af SF, men også af andre, synes jeg vi skal have

belyst skriftligt. Så kunne vi måske holde en lille seance om det, før arbejdsministeren fremsætter sit forslag, og på den baggrund kunne regeringen komme med sit udspil. Så ville vi andre være bedre forberedt til debatten, også med hensyn til det rent substantielle, tekniske indhold i disse forslag.

Poul Erik Dyrland (S):

Da vores ordfører, hr. Hans Jørgen Jensen, ikke kan være til stede, skal jeg på Socialdemokratiets vegne give forslagene følgende bemærkninger med på vejen:

SF's tre beslutningsforslag handler om arbejdsmarkedspension til alle, om fjernelse af køns- og invaliditetsrisikobetings diskrimination i arbejdsmarkedspensionsordninger og om solidarisk og demokratisk ATP.

Baggrunden for forslagene er, at der på arbejdsmarkedet fra 1. januar 1993 overenskomstmæssigt etableres pensionsordninger for et stort antal danske lønmodtagere, der ikke, som forslagene peger på det, tilgodeser alle, og der må derfor følgelovgivning til.

I Socialdemokratiet ser vi naturligvis positivt på forslagernes grundsubstans, der fremgår af titlerne, selv om vi savner en vurdering af de gængse normer for eksisterende pensionsordninger i Danmark.

Socialdemokratiet og LO har gennem flere år forsøgt at forklare regeringen og andre partier i Folketinget, at vi burde lovgive på pensionsområdet, og har fremlagt egne planer, der på et objektivt analysegrundlag belyser, hvordan et ensartet og solidarisk pensionssystem kan etableres.

Vi vil fortsat arbejde på denne målsætning og skal benytte lejligheden til at gentage vores forslag, der er opbygget i tre dele:

En skattefinansieret folkepension for alle. En arbejdsmarkedspension, der indeholder alders-, invalide-, enke- og børnepension. Pensionen fastsættes til 9 pct. af den individuelle bruttoløn, fordelt med 3 pct. til lønmodtagerne og 6 pct. til arbejdsgiverne. En fortsat udbygning af ATP som et solidarisk element i et samlet pensionssystem. ATP er som bekendt ikke indtægtsbestemt.

Der er en sammenhæng i Socialdemokratiets og LO's forslag, som Socialdemokratiet på ingen måde har tænkt sig at opgive, tværtimod. Socialdemokratiets og LO's forslag skaber en

[Poul Erik Dyrlund]

løsning af fremtidens pensionsbehov, og pensionsmidlerne i lønmodtagerstyrede pensionskasser kan samtidig anvendes til investering i erhvervslivet og dermed skabe gode og konkurrencedygtige virksomheder.

Betalte pensionspræmier virker i samme positive retning. I et sådant tredelt system kan også indbygges obligatoriske elementer og ensartede vilkår, uanset køn og invaliditetsrisici, der jo desværre er meget forskellige fra erhverv til erhverv.

SF's forslag virker på mig som nævnt i indledningen ikke analyseret, nærmest usammenhængende. Men vi vil gerne under udvalgsarbejdet se positivt på forslagene, som vi betragter som et vigtigt bidrag til en fortsat nødvendig pensionsdebat, hvor de mange dygtige medarbejdere i pensionselskaber og -kasser også bør blande sig.

Pia Christmas-Møller (KF):

Der er flere elementer af de intentioner, som ligger bag SF's tre forslag, vi deler i Det Konservative Folkeparti: Vi vil gerne have flere med i arbejdsmarkedspensionsordninger. Vi vil gerne have, at flere i det hele taget sparer op, det være sig lønmodtagere, det være sig selvstændige eller andre grupper.

Når det sagt, må jeg til gengæld fastholde, at vi er meget uenige i SF's metode. Vi mener, det er helt forkert og misvisende at lovgive netop nu, hvor vi har fået arbejdsmarkedets parter til aktivt at aftale frivillige pensionsordninger som led i overenskomstforhandlingerne. Vi synes, det er utrolig positivt, at arbejdsmarkedets parter har forstået værdien af at opspare noget mere frem for at få det hele udbetalt i løn med det samme. Værdien af en øget opsparing sikres jo kun, hvis det modsvares af en lavere forbrugsaktivitet her og nu. Det vil meget let blive fuldstændig ødelagt, hvis vi som en elefant i en porcelænsbutik buldrer ind med lovgivning.

Vi kan heller ikke støtte SF's initiativ for så vidt angår den meget centralistiske detailregulering af indholdet i pensionsordningerne. Mange af intentionerne er fine nok og gode nok, men vi kan ikke være med til at lovgive om det. Vi mener, det vil være utidig indblanding i forhandlingsretten, og vi mener, at vi meget let kan komme til at lave nogle uhensigtsmæssige bestemmelser, som vil kolliderer med de oprindelige intentioner.

Endelig synes vi, at SF's forslag nr. B 77 om en solidarisk og demokratisk ATP-ordning er helt hen i vejret. Det er en meget svulstig titel, som kunne give anledning til at opfatte ATP som usolidarisk og udemokratisk i dag. Det kan jeg slet ikke se nogen begrundelse for, og jeg kan slet ikke se, at der er nogen baggrund for, at vi skulle lave regionalfonde, og hvad der ellers ligger i beslutningsforslaget.

Vi må afvise alle tre forslag. Vi mener ikke, der er behov for dette initiativ nu, men vi er enige med SF om, at det er vigtigt, at vi fortsat giver arbejdsmarkedets parter så gode muligheder som overhovedet muligt for at øge opsparingen. Det er centralt for os.

Jeg vil ikke gå ind i de mange detaljer, som er relevante i denne forbindelse. Arbejdsministeren har på meget saglig og grundig vis redegjort for de komplikationer, hvert enkelt forslag vil medføre. Jeg vil indskrænke mig til at sige, at vi fra konservativ side ikke kan støtte forslagene.

Helge Sander (V):

Til indledning kan jeg sige, at vi fra Venstres side til fulde kan tilslutte os det, ministeren sagde her fra talerstolen med hensyn til disse tre forslag fra SF. Derudover vil jeg godt komme med tre generelle kommentarer.

Den første skal være, at vi absolut er imod, at vi på nogen måde skal gå ind og lovgive på dette område. Vi mener, det er meget vigtigt, at arbejdsmarkedspensionen hænger sammen med lønforhandlinger, altså således, at det er en del af overenskomstforhandlingerne. Som arbejdsministeren føler jeg også, at det er helt galt, hvis vi nu ændrer på det forhold på et tidspunkt, hvor der ved de netop overståede overenskomstforhandlinger viste sig en tendens til en vis og oven i købet i nogle tilfælde stor interesse for at indgå aftaler.

At SF heller ikke er helt fremmed for den tanke, fremgår også af, at fru Lilli Gyldenkilde på et tidspunkt har sagt, at det her må vi tale om så tidligt som muligt af hensyn til de næste overenskomstforhandlinger, som jo ligger 2 år fremme i tiden. Dermed går jeg også ud fra, der fra SF's side er en erkendelse af, at det her er noget, der er tæt knyttet til overenskomsterne, således at det er en del af lønnen.

Jeg vil meget gerne fastslå, at vi ikke føler, det er relevant, at regeringen eller staten skal gå ind og dække nogle, som ikke er i disse aftale-

[Helge Sander]

grupper. Det kan ikke være rigtigt, at man på den måde skal finansiere disse arbejdsmarkedspensioner. Vi mener som sagt, at det alene skal henhøre under overenskomstforhandlingerne og udgøre en del af den lønforhandling, som foregår ved disse lejligheder.

Men det betyder ikke, at der er nogen, der skal holdes udenfor, og derfor synes jeg, det er vigtigt, at vi så ofte som muligt får fastslået, at der er en lang række muligheder for at lave private pensionsordninger, hvad for øvrigt en lang række har gjort, både privat og i grupper rundt om på virksomhederne. Som det allerede er sagt her fra talerstolen af den konservative ordfører, fru Pia Christmas-Møller, må vi opfordre alle til, at vi får så meget pension som overhovedet muligt i gang. Det er godt, når vi tænker år frem i tiden. Derfor skal vi absolut opfordre til det, men det kan ikke være en opgave for staten.

Jeg skal lige sige, at vi i forbindelse med de arbejdsmarkedspensioner, som er aftalt ved disse overenskomster, føler, at man i endnu større udstrækning burde tage hensyn til lønmodtagerne. Jeg ved godt, at det i de fleste tilfælde kun er nogle rammer, der er udstukket, detaljerne skal først afklares i de 2 år, inden vi kommer til næste overenskomstperiode.

Generelt må jeg sige, at jeg synes, man i langt større udstrækning burde vise åbenhed over for, at lønmodtagerne fik mulighed for at være medbestemmende med hensyn til indbetalingen, størrelsen og arten og også mulighed for at flytte pensionen mellem forskellige kasser. Det ville give en frihed, som vi i hvert fald synes ville være meget relevant og rimelig. Vi tror for øvrigt også, det ville være med til at skabe større forståelse og interesse for de forskellige pensionsordninger.

Der bliver i bemærkningerne til disse forslag brugt et par udtryk som »lokalt lønmodtagerdemokrati« og »regionale fonde«. I den sammenhæng, de bliver brugt her, må vi klart tage afstand fra det. Det er andre ord for det, vi tidligere har set fra SF's hånd om ØD, og hvad der af følger.

Det er dog ikke ensbetydende med, at vi ikke kan se nogle interessante tanker i en regionalisering af nogle af disse ting. Det skal bare være i en anden sammenhæng, end SF fremstiller det i disse forslag.

Til sidst har jeg lyst til at sige, at når jeg ser på arbejdsmarkedspensionen, dels forslagene her, dels debatten, så synes jeg mange gange, at man blander tingene sammen, nemlig den rene pension, som jo er det, der er elementet i de aftaler, der hidtil er indgået, og den risikodel, som er i mange forsikringsordninger. Hvis man blander de ting sammen, så må man nøje afgrænse, hvad der er hvad, og det synes jeg ikke SF har gjort i sine oplæg her. Men det er detaljer i det store spil, det erkender jeg.

Overordnet må vi sige, at vi ikke kan tilslutte os disse tre forslag. Vi kan som allerede nævnt tilslutte os ministerens svar her fra talerstolen.

Niels Højland (FP):

ATP-fonden har været genstand for mange drøftelser og også kritik i de senere år. Efter Fremskridtspartiets opfattelse har der også været grund til at rejse kritik af ATP-fonden og dens virke.

Hvis disse beslutningsforslag havde gået ud på at afvikle ATP-fonden snarest muligt, så vi kunne etablere en ordentlig pension for alle uanset tidligere løn- og arbejdsforhold, så ville Fremskridtspartiet have støttet disse forslag. Men disse forslag går efter vores opfattelse kun ud på at lappe videre på ATP-fonden, og det mener vi ikke man skal gøre. Vi skal efter vores opfattelse afvikle ATP-fonden, og så skal vi have en ordentlig pension til alle, og det skal kædes sammen med det.

Derfor vil vi ikke kunne støtte disse beslutningsforslag i den form, de ligger i her.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Jeg føler grund til at erindre hr. Niels Højland om, at indbetalingerne til ATP-fonden igennem årene har været afhængige af de aftaler, der er indgået mellem arbejdsmarkedets parter. Når der i dag fra visse sider rejses kritik af ATP-fonden og de lave udbetalinger fra den, så hænger det sammen med de små indbetalinger, der er foretaget til fonden. Jeg vil da godt erindre hr. Niels Højland om, at så vidt jeg er orienteret, er de penge, der er indbetalt til ATP-fonden igennem årene, de bedst forrentede penge, de bedst placerede penge nogen sinde i dette land.

(Kort bemærkning).

Niels Højland (FP):

Vi er stadig af den opfattelse i Fremskridtspartiet, at pengene i en ATP-fond ville have det bedre i borgernes egne lommer. Så kunne de oprette private pensionsordninger, samtidig med at vi kunne udbygge en rimelig, ordentlig pensionsordning, folkepensionen. ATP-fonden skal efter vores opfattelse afvikles, den skal selvfølgelig inddrages. De penge, der er i den, skal udbetales efter retfærdige principper.

Glønborg (KRF):

De tre beslutningsforslag hænger jo sammen, og jeg skal først sige lidt om det, der er hjørnestenen i pakken, forslaget om arbejdsmarkedspension til alle. Der omtales her tre grupper, og jeg vil gerne tage dem i en lidt anden rækkefølge, end de er nævnt i forslaget.

De to grupper, lønmodtagere og selvstændige, er det naturligvis helt i orden at have med i en ATP-ordning, og jeg synes, det er udmærket, at samfundet organiserer og parterne selv betaler. Men jeg gør opmærksom på, at for Kristeligt Folkeparti er det væsentligt, at det er en frivillig ordning. Vi ønsker ikke at være med til at tvinge folk ind i en arbejdsmarkedspensionsordning.

Den første gruppe, som nævnes i forslaget, er egentlig mere interessant at se på, og det er jo også forslagets nydannelse. Her tales der om en gruppe, som ufrivilligt er ude af beskæftigelse, og det foreslås som noget helt specielt, at det ikke er parterne selv, der finansierer, som det er ved de to andre, men at det offentlige skal være med til at betale; det sker på lidt forskellig måde, men til syvende og sidst er det det offentlige, som skal betale.

Det lyder selvfølgelig på en måde meget rimeligt, men man skal huske, at med ordet ufrivilligt er der foretaget en afgrænsning af denne gruppe, for man kunne sige, at de to grupper, som jeg nævnte først, nemlig lønmodtagere og selvstændige, er dem, der er på arbejdsmarkedet på en eller anden facon, og så er der dem, der ikke er i arbejde. Havde lovforslaget så taget resten med – altså alle dem, der ikke var i arbejde – var det noget andet, men det gør man ikke, man tager kun dem, der ufrivilligt er ude af beskæftigelse.

Det vil altså sige, at man tager alle dem, der har meldt sig til arbejdsmarkedet, men derved

er der jo foretaget en afgrænsning, nemlig dem, der frivilligt har afstået fra at optage pladser på arbejdsmarkedet. Det er en gruppe, som det måske netop i vor tid ville være rimeligt at prøve at forkæle en lille smule. I en tid med så mange hundrede tusinde arbejdsløse, som vi har, var det da rimeligt, om man gav lidt opmuntring en gang imellem til dem, som frivilligt sagde: Jamen så vil vi da ikke stille os op her i køen. Men det, vi ser, er det sædvanlige, det traditionelle: de skal have en gang høvl én gang til. For hvem skal selvfølgelig betale, når det er det offentlige, der skal finansiere? Det skal alle, for offentlige penge kan nu kun hentes ét sted, nemlig hos hele befolkningen, hos alle skatteyderne.

Det vil altså sige, at det går ud over de mennesker, som frivilligt lader være med at melde sig på arbejdsmarkedet, f.eks. fordi de synes, de har noget andet og særdeles nyttigt at foretage sig, f.eks. at tage sig af deres børn – en opgave, som vi i øvrigt trænger til at få gjort noget mere ved i vort samfund – men vi er jo vant til, at den gruppe bliver mishandlet, for den skal i forvejen være med til over skatterne at betale to tredjedele af det, som det koster at få de andres børn passet, nemlig alle dem, der bliver rige ved at gå ud og hente to fulde arbejdsindtægter på arbejdsmarkedet.

Der er nogle, der har så ondt af, at man giver alle en børnecheck, og siger, at det er asocialt, at de rige også får det, men der er alt for få, som siger noget om, at det også er asocialt at give to tredjedele af det, børnepasningen koster, til dem, som går ud og henter to store indtægter fuldt ud på arbejdsmarkedet, og det skal betales af dem, som afstår fra at gå ud at hente disse indtægter.

Her får vi endnu et eksempel på, at lige netop den gruppe, som man afgrænser sig fra her, skal have én på tasken igen, eller rettere sagt, at der igen skal fiskes noget op af dens lommer. Det er i bund og grund en urimelig behandling af den gruppe, som man her udelukker fra en ordning, og derfor vil Kristeligt Folkeparti naturligvis vende sig imod en sådan ordning, som vi faktisk finder asocial og børnefjendsk.

De to andre tilknyttede lovforslag kunne der såmænd godt siges noget positivt om. Forsøget på at undgå kønsdiskriminering er vi til enhver tid rede til at gå ind i et positivt arbejde for. Vi er varme tilhængere af ligeberettigelse, lige

[Glønborg]

værdighed, for de to køn. Vi synes, det er glimrende, at vi er to køn, men de to køn skal sandelig have en retfærdig og ligelig behandling, så ønsket om at gøre det ser vi på med glæde, men i denne sammenhæng kan det være ligeegyldigt, når vi er modstandere af ideen som helhed.

For så vidt angår det tredje forslag forsøger man at kalde ATP-ordningen usolidarisk og udemokratisk ved at sige, at nu skal vi have den gjort solidarisk og demokratisk. Jeg synes nu, at ledelsen af ATP-ordningen og beslægtede ordninger som Lønmodtagernes Dyrtidsfond i øjeblikket har gjort op i et rimeligt forhold til dem, som har bidraget til dem. Der er forskellige former for styring af investeringerne og forvaltning af disse midler, og det synes vi faktisk er ganske rimeligt. Så uanset de par kønne ord, man har sat på i overskriften, synes vi ikke, der er dækning for dem. Vi kan ikke se, at styrelsen af de ordninger, vi har i øjeblikket, ikke er solidarisk og demokratisk.

Rahbæk Møller (SF):

Jeg er i den lidt ejendommelige situation, at jeg for en central del af forslagene faktisk ikke kan konstatere, om der er et flertal for eller imod, og det hænger lidt sammen med, at den socialdemokratiske ordfører, hr. Poul Erik Dyrhund, ikke rigtig kommenterede forslagene, men gennemgik det socialdemokratiske forslag – jeg går ud fra, at det skyldes hans manglende erfaring her i Tinget – og med, at fru Lone Dybkjær havde meget travlt med at nå over til ministeren og kun nåede at kommentere nogle af forslagene. Det gælder især beslutningsforslag nr. B 75, som ikke blev kommenteret af de to partier, og jeg er derfor ude af stand til at vide, om der er et flertal her i Tinget, der mener, at der på et eller andet tidspunkt skal lovgives om en pensionsordning, eller om det, som ministeren og de borgerlige ordførere tydeligt gjorde rede for er deres opfattelse, alene skal ske ved overenskomst.

Det er vores holdning, at det er rigtigt at starte ved overenskomst – vi ville ikke have fremsat sådan et forslag for nogen tid siden – men det er også vores holdning, at når først størstedelen af arbejdsmarkedet er dækket af pensionsordninger, bør Folketinget gribe ind og feje op. Meget store arbejdsmarkedsreformer er faktisk blevet gennemført på den måde i tidens løb, og det bør også gælde denne sag, for vi ved, at der ellers vil

være grupper, som står tilbage, og vi får et samfund, der er opdelt, hvor nogle er dækket og andre ikke er dækket. Det gælder helt oplagt de mennesker, som har søgt tilknytning til arbejdsmarkedet, men ikke har fået det og derfor må gå på bistand og dagpenge. Vi mener, at de også bør være dækket, som der står i vores forslag.

Jeg vil gerne i den forbindelse kommentere det synspunkt i hr. Glønborgs indlæg, som jo var meget detaljeret og grundigt, at det især var de hjemmegående, der burde tilgodeses. Jeg forstår godt synspunktet og kender selvfølgelig Kristeligt Folkepartis grundholdning, men vi mener, at en arbejdsmarkedspension trods alt bør være forbeholdt dem, der har eller søger tilknytning til arbejdsmarkedet, også af den grund, at de mennesker, der har valgt at leve to mennesker af én løn gennem et langt liv, i alderdommen formodentlig vil klare sig fint af én arbejdsmarkedspension og to folkepensioner. Derfor holder vi fast i det, vi har foreslået.

Hvad angår beslutningsforslag nr. B 76, var der større forståelse, og jeg mener faktisk at have konstateret et flertal for det. Godt nok kommenterede hr. Poul Erik Dyrhund det stadig ikke, men da det er indeholdt i Socialdemokratiets og i LO's forslag, må jeg gå ud fra, at også hr. Poul Erik Dyrhund udtalte sig til fordel for dette. Men i hvert fald udtalte både fru Lone Dybkjær og hr. Glønborg sympati for dette forslag, og det skal jeg takke for.

Regeringspartierne kritiserede det, og det undrer mig lidt, for ministeren må da følge med og vide, at invaliditetsrisiko for nogle pensionskasser er blevet et kæmpeproblem. Der er nogle faggrupper i dette land, som er uforholdsmæssigt hårdt belastet af invaliditetsrisiko, og derfor mangler de faktisk penge til aldersdækning. Det er et problem, der skal løses på en eller anden måde, og jeg er sikker på, at ministeren har fået mange henvendelser om denne sag. Derfor kan jeg ikke forstå, at han ikke er nået længere i sin tankegang, end han var nået i dag.

Det samme gælder unisexordningen. Jeg ved godt, at der er modgående træk, nemlig at ægtefællepensionen ophæver noget af diskriminationen, så den faktiske forskel ikke er så stor, som den umiddelbart kan synes, men det er en urimelighed, at der er en forskel mellem kønne på dette punkt. Mig bekendt er det i øvrigt et spørgsmål om tid, før EF tvinger os til at gen-

[Rahbæk Møller]

nemføre det, SF foreslår i dag. Det kan vi selvfølgelig vente på, men hvorfor skal vi altid halte bagefter, når vi nu kunne gøre det i tide og det faktisk er rigtigt?

Endelig er der beslutningsforslag nr. B 77. Det kommer ikke bag på mig, at der ikke var den store interesse for det. Jeg ville stadig væk gerne have hørt, hvad Socialdemokratiet synes om det, men det får jeg måske at vide ved en anden lejlighed. Det er klart, at de borgerlige partier må være tilhængere af, at lønmodtagerne ikke har alt for megen indflydelse på deres opsparing, for det er en god borgerlig tankegang, og jeg forstår den godt, men det er ikke vores. Vi kan ikke forstå, hvorfor arbejdsgiverne skal være med til at administrere lønmodtagernes penge, og vi vil gerne have, at administrationen kommer tæt ud ved medlemmerne, derfor ønsker vi en reorganisering. Vi vil gerne have en aktiv investormasse, og i modsætning til Venstre, der sidder og tænker på den lille spekulant, tænker vi med »aktiv« selvfølgelig på, at det stadig væk er en kollektiv opsparing og kollektive beslutninger, men så tæt ved beslutningstagerne, som det overhovedet kan lade sig gøre; derfor vores forslag. Men som sagt kommer det ikke bag på os, at noget sådant ikke er borgerlig tankegang.

Fru Lone Dybkjær syntes, at der nu havde været så mange forslag om ATP, at det var på tide, at arbejdsministeren indkaldte til en konference for at se det hele i sammenhæng. Det synes jeg ville være en udmærket idé for at komme videre, så jeg kan tilslutte mig fru Lone Dybkjærs ønske på dette punkt.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Jeg kan sige til hr. Rahbæk Møller, at jeg havde valgt i min ordførertale at sige noget om, hvad vi fra Socialdemokratiets side mener der skal til for at løse nogle af de pensionsproblemer, der er.

Jeg benyttede også lejligheden til at sige, at vi i Socialdemokratiet mener, at dette Ting har et ansvar over for de mange arbejdsløse, vi har, også i pensionsspørgsmålene, i modsætning til hvad andre ordførere har givet udtryk for her i dag.

Jeg afsluttede også med at sige, at vi mener, der er nogle positive elementer i SF-forslagene, som vi gerne vil se nærmere på under det fort-

satte udvalgsarbejde. Det er selvfølgelig et diskussionsspørgsmål, hvordan man disponerer sin tale, men vi følte, det var vigtigt at få sagt, hvad vi mener der skal til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Socialministeren (Else Winther Andersen) har meddelt mig, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand og lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner. (Finansiering af udgifter efter bistandsloven til flygtninge, tilskud til kommunerne vedrørende sociale udgifter til flygtninge).

(Lovforslag nr. L 199).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Jeg skal hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand og lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner. (Finansiering af udgifter efter bistandsloven til flygtninge, tilskud til kommunerne vedrørende sociale udgifter til flygtninge).

(Lovforslag nr. L 199).

Før den 1. januar 1987 dækkede staten fuldt ud udgifterne efter bistandsloven til en flygtning, forudsat at den pågældende ikke i en